

Subjectieve monitor zwerfafval 2023

Auteur: Martin Schalkwijk

Datum: 20-12-2023

Referentienummer: 244407770

Inhoudsopgave

	Inhoudsopgave	2
1	Samenvatting	3
2	Inleiding	5
3	Zwerfafval wordt het vaakst genoemd als probleem dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in de eigen wijk	8
4	Mate waarin Nederlanders aangeven zwerfafval te zien, is onveranderd hoog in 2023	13
5	Men stoort zich vooral aan zwerfafval omdat het van onverschilligheid getuigt	21
6	Meerderheid Nederlanders vindt het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid	23
7	Bijna alle Nederlanders vinden het op straat gooien van afval asociaal	28
8	Bijlagen	31
8.1	Onderzoeksverantwoording	31
8.2	Vragenlijst	33

1 Samenvatting

Dit rapport bevat de onderzoeksresultaten van een kwantitatief onderzoek onder het algemeen Nederlands publiek naar de gepercipieerde hoeveelheid zwerfafval in Nederland. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Rijkswaterstaat. Dit onderzoek wordt jaarlijks herhaald en loopt sinds 2008.

De hoofdvraag van de belevingsmonitor luidt:

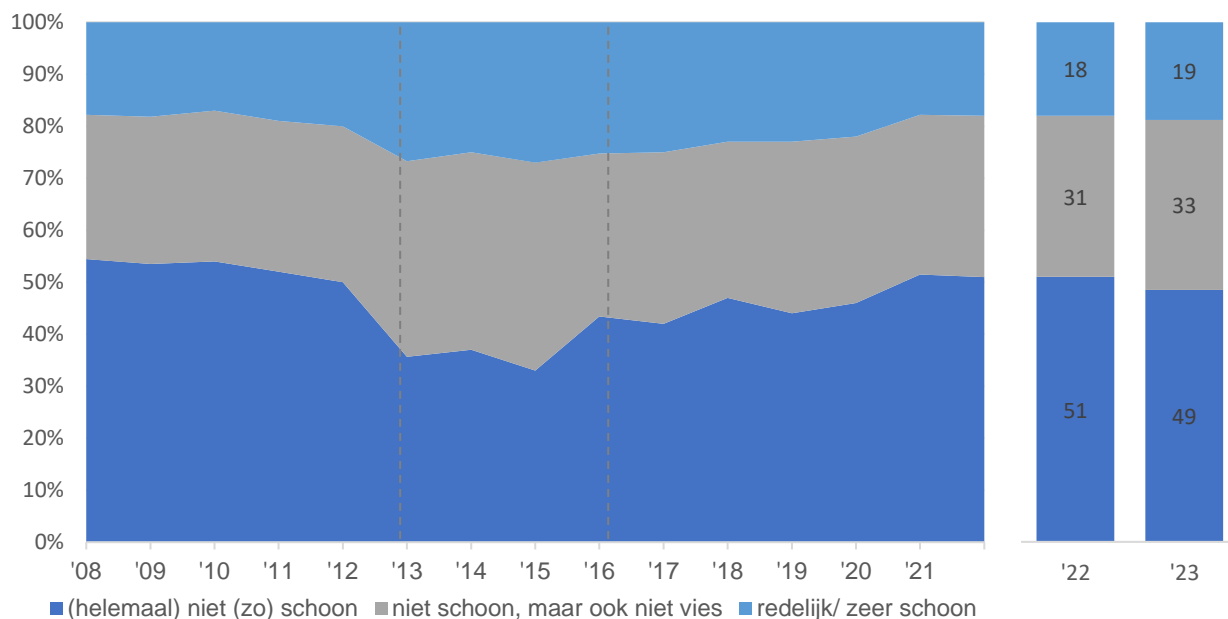
Is Nederland wat betreft zwerfafval schoner geworden naar de mening van het algemeen Nederlands publiek?

De belangrijkste conclusie van dit onderzoek is dat het aandeel Nederlanders dat Nederland schoon vindt – ongeveer een op de vijf – gelijk is gebleven ten opzichte van vorig jaar. Ook de frequentie waarmee men zegt wel eens zwerfafval te zien, is gelijk gebleven. De daling in schoonheidsbeleving van Nederland die sinds 2016 zichtbaar was, heeft zich niet verbeterd, maar ook niet verslechterd. Hoe schoon Nederlanders hun omgeving vinden qua zwerfafval ligt daarmee, net als vorig jaar, op het laagste punt sinds 2012. In onderstaande samenvatting bespreken we de meest opvallende resultaten uit het onderzoek.

De mate waarin men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval blijft onveranderd laag

Ongeveer [een op de vijf Nederlanders](#) vindt Nederland schoon wat betreft zwerfafval; ruim de helft van de Nederlanders vindt dit echter niet. De beleving van zwerfafval in Nederland ligt hiermee gelijk aan vorig jaar op het laagste punt sinds 2012.

Q4 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen?

Basis: alle respondenten (minimale basis: n=1.100, basis 2023 n=2.086)

Met betrekking tot de [verschillende soorten zwerfafval](#) vindt men Nederland relatief vaak schoon als het gaat over voedselresten en papier en het minst schoon wat betreft drink- en eetverpakkingen voor consumptie onderweg, afhaalmaaltijdverpakkingen, sigarettenpeuken en kauwgom. De beleving van zwerfafval is verbeterd voor verschillende vormen: sigarettenpeuken, kauwgom en drinkverpakkingen voor onderweg.

Qua [locaties](#) vindt men, net als vorig jaar, parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen het minst schoon, gevolgd door stations of bushaltes en horeca- en uitgaansgebied. Sport- en evenementencomplexen worden het schoonst beoordeeld.

Relatief lage tevredenheid over beschikbaarheid van faciliteiten

Net als vorig jaar zegt ruim de helft van de Nederlanders dat er [voldoende faciliteiten](#) zijn. Een minderheid van vier op de tien Nederlanders geeft aan dat er voldoende prullenbakken zijn en een kwart zegt dat in hun woonplaats voldoende wordt ondernomen om zwerfafval te voorkomen.

Frequentie waarmee men zwerfafval zegt te zien, is onveranderd hoog

Net als in voorgaande jaren geeft circa twee derde van de Nederlanders aan [dagelijks zwerfafval](#) te zien. Vorig jaar was het aandeel mensen dat aangeeft dagelijks zwerfafval te zien iets gestegen. De mate waarin men zwerfafval zegt te zien, verschilt echter per woongebied. Mensen in zeer stedelijke gebieden geven relatief vaak aan dagelijks zwerfafval te zien in vergelijking met inwoners van andere gebieden.

Drie op de tien mensen die wel eens zwerfafval zien, storen zich hier dagelijks aan

Van de mensen die aangeven wel eens zwerfafval te zien, zegt een [groot aandeel](#) zich daaraan te storen; een kwart stoort zich hier zelfs dagelijks aan. Onverschilligheid van mensen is de belangrijkste [reden](#) dat men zich stoort aan zwerfafval. Dat zwerfafval vies en/of rommelig is, is ook een belangrijke reden voor velen. Vooral wanneer mensen [afhaalmaaltijden](#) op straat gooien, vindt men dit storend.

Meerderheid vindt dat het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid is

Meer dan de helft van de Nederlanders is het oneens met de stelling dat het [schoonhouden van Nederland](#) vooral een taak is van de overheid. Net als voorgaande jaren, geven acht op de tien Nederlanders aan dat zij zelf medeverantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van hun omgeving. Tevens zeggen bijna vier op de tien Nederlanders dat zij willen meehelpen om hun buurt schoon te maken en te houden. Aan de andere kant zien we, ondanks dat de mate waarin men zwerfafval ziet het hoogst is sinds jaren, geen significante toename in het aandeel mensen dat concrete actie onderneemt, zoals de stoep vegen of helpen met een schoonmaakactie in de buurt.

2 Inleiding

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Kantar de landelijke subjectieve zwerfafvalmonitor uitgevoerd om de voortgang en het effect van de inspanningen rond het voorkomen van zwerfafval in Nederland te kunnen volgen en vaststellen. Deze landelijke zwerfafvalmonitor bestaat uit de objectieve meting (naar de feitelijke situatie in de openbare ruimte) en een subjectieve meting (naar de mening/beleving van burgers). Op basis van deze monitor moet vastgesteld worden of de openbare ruimte in Nederland “meetbaar schoner wordt”. Deze monitor is vanaf 2008 jaarlijks uitgevoerd. Dit rapport bevat de resultaten van de subjectieve monitoring zwerfafval, ofwel belevingsmonitor, van de twee metingen in 2023. De resultaten van 2023 zullen worden vergeleken met de resultaten uit de periode 2008-2022. Daarnaast worden er (wanneer relevant) uitsplitsingen gemaakt op basis van achtergrondvariabelen, zoals geslacht, leeftijd, opleiding en stedelijkheid van de gemeente.

Samen met de resultaten van de objectieve metingen vormen de resultaten van de subjectieve monitoring een basis voor beleidsontwikkeling. Deze subjectieve monitoring wordt jaarlijks uitgevoerd met als doel trends en ontwikkelingen te kunnen volgen.

De methode is, op enkele wijzigingen in een aantal vragen na, identiek aan de metingen zoals gedaan in de periode 2008-2022¹. De meting is ieder jaar uitgevoerd door middel van een online vragenlijst die, in verband met de seizoensinvloeden, verspreid over het jaar in twee metingen wordt uitgevoerd onder een voor Nederland representatieve groep van ongeveer 2.000 respondenten per jaar.

¹ Tussen 2012 en 2013 en tussen 2015 en 2016 heeft een wisseling plaatsgevonden van het onderzoeksbureau dat de meting uitvoerde. Zelfs als de steekproef en vragenlijst exact gelijk blijven, kan dit leiden tot een zogenaamd ‘bureau-effect’. Dat heeft te maken met verschillende manieren om deelnemers voor onderzoekpanels te werven en de wijze waarop vragen aan de respondent worden voorgelegd. Verschillen in uitkomsten tussen deze jaren betekenen daarom niet automatisch dat de samenleving van mening veranderd is. In de grafieken waar we de resultaten tussen verschillende jaren vergelijken, geven we met een gestippelde lijn de momenten aan waarop een wisseling plaatsvond van het onderzoeksbureau. Verschillen in uitkomsten tussen deze jaren moet men daarom voorzichtig interpreteren.

Leeswijzer

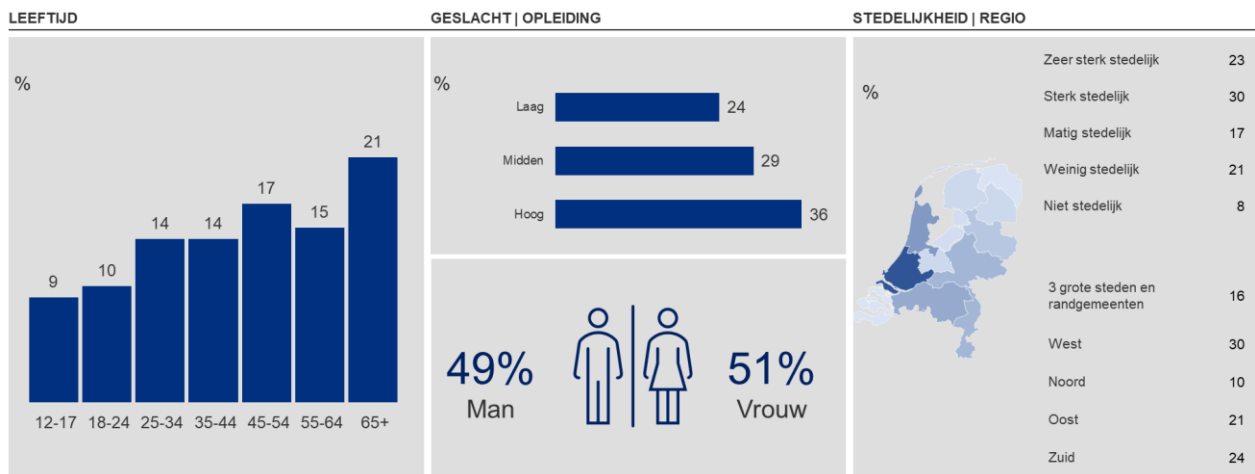
De opbouw van het rapport is als volgt. We starten met de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen? Daarna toont hoofdstuk 4 of men in de loop van de jaren minder zwerfafval is gaan zien en in hoeverre men zwerfafval ziet en zich eraan stoort. In hoofdstuk 5 gaan we verder in op de redenen waarom men zich aan zwerfafval stoort en de mate waarin men zich stoort aan verschillende soorten zwerfafval. Hoofdstuk 6 gaat over de verantwoordelijkheid voor het zwerfafval: wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren? Tot slot bespreekt hoofdstuk 7 de houding van Nederlanders tegenover zwerfafval en in welke mate zij zelf vervuilend gedrag vertonen.

03	04	05	06	07
Hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen? Welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen?	Is men in de loop van de jaren minder zwerfafval gaan zien? In hoeverre ziet men zwerfafval en stoort zich eraan?	Waarom stoort men zich aan zwerfafval? In welke mate stoort men zich aan diverse soorten zwerfafval?	Wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren?	Wat is de houding van Nederlanders tegenover zwerfafval? In welke mate vertonen zij zelf vervuilend gedrag?

Waar relevant zal er in dit rapport gecategoriseerd worden naar achtergrondkenmerken zoals: geslacht, leeftijd, stedelijkheid, opleidingsniveau, en metingsjaar. Als de grafiek een uitsplitsing weergeeft op achtergrondkenmerken geven we met een + (hoger) of – (lager) aan of een groep significant afwijkt van de overige groepen met een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Als de grafiek een uitsplitsing weergeeft naar jaren geeft een + (hoger) of – (lager) een significant verschil aan ten opzichte van het voorgaande jaar. In de tekst spreken we alleen over verschillen die significant zijn. Een significant verschil wil zeggen dat het niet aannemelijk is dat het verschil op toeval berust, het verschil is daarom betekenisvol.

Samenstelling van de steekproef

In het onderstaande overzicht ziet u de verdeling van de betrokken steekproef naar achtergrondkenmerken. Deze is qua samenstelling op deze achtergrondkenmerken representatief voor de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

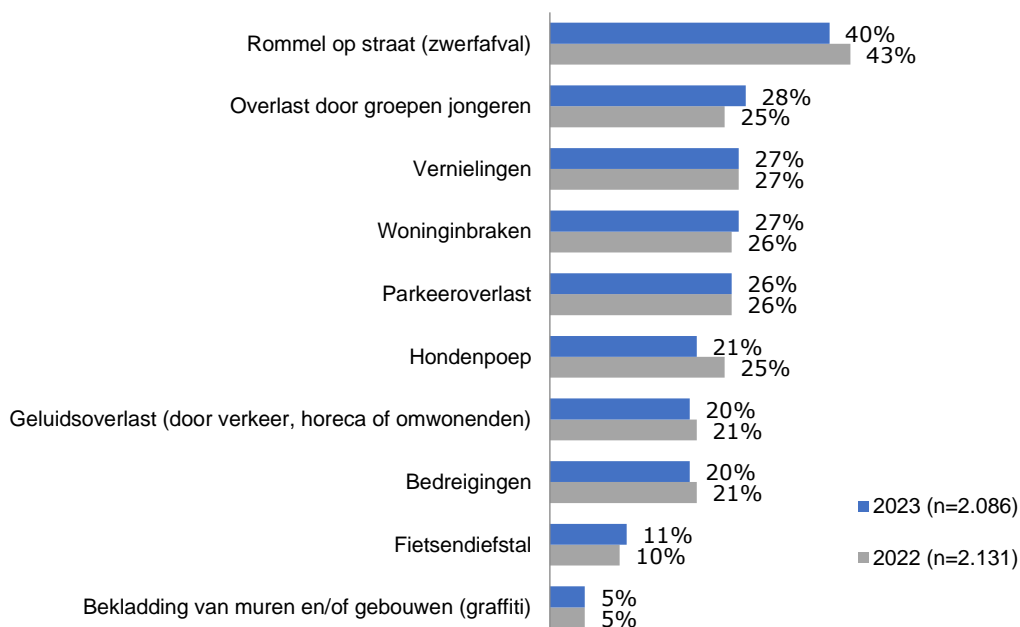

3 Zwerfafval wordt het vaakst genoemd als probleem dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in de eigen wijk

In dit hoofdstuk beschrijven we de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen?

Net als in 2022 geven Nederlanders in 2023 aan dat zwerfafval het probleem is dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in hun wijk. Het percentage Nederlanders dat zwerfafval als belangrijkste probleem noemt, is wel iets gedaald, maar nog altijd met voorsprong het meest genoemde probleem. Zwerfafval wordt door zowel mensen binnen de bebouwde kom (40%) als buiten de bebouwde kom (45%) genoemd als belangrijkste probleem. Zwerfafval ziet men als een urgenter probleem dan woninginbraken, hondenpoep, vernielingen en parkeeroverlast. In (zeer) sterk stedelijke gebieden geeft bijna de helft van de mensen (50%) aan dat de overheid als eerste zwerfafval zou moeten aanpakken in hun wijk; in weinig tot niet stedelijke gebieden is dit ongeveer een derde (33%).

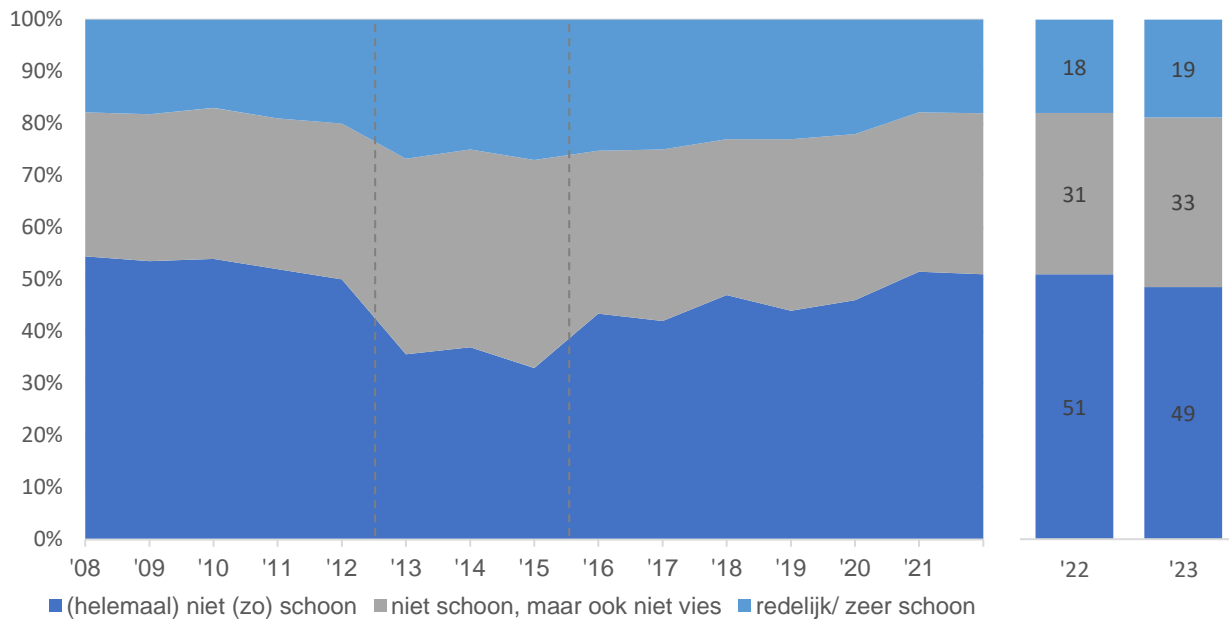
Q1 | Drie belangrijkste problemen in de wijk die de overheid als eerste moet aanpakken

Basis: alle respondenten

Als we vragen of men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval, zien we dat de helft aangeeft Nederland **niet** schoon te vinden. Ongeveer een op de vijf vindt Nederland redelijk/ zeer schoon; drie op de tien (33%) vinden Nederland niet schoon, maar ook niet vies. De beleving dat Nederland (redelijk) schoon is, is daarmee even laag als vorig jaar.

Q4 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen?

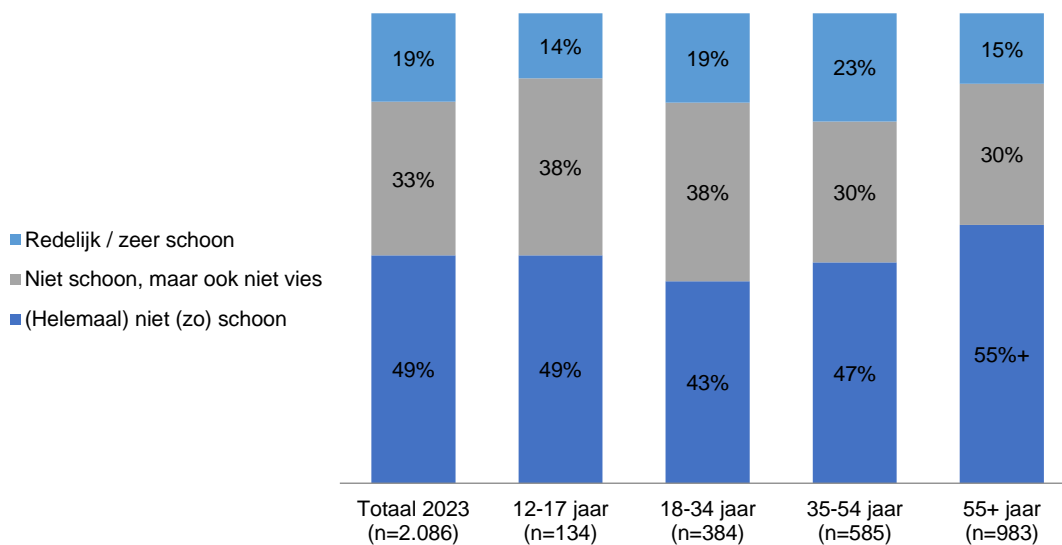

Basis: alle respondenten (minimale basis: n=1.100, basis 2023 n=2.086)

Vrouwen vinden Nederland minder vaak schoon

De mate waarin men Nederland schoon vindt wat betreft zwerfafval verschilt naar geslacht en per leeftijdsgroep. Vrouwen vinden Nederland in het algemeen vaker dan mannen (helemaal) niet (zo) schoon (52% tegen 46%). Net als voorgaande jaren blijken met name de 55-plussers Nederland (helemaal) niet (zo) schoon te vinden.

Q3 | Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval in het algemeen – naar leeftijd

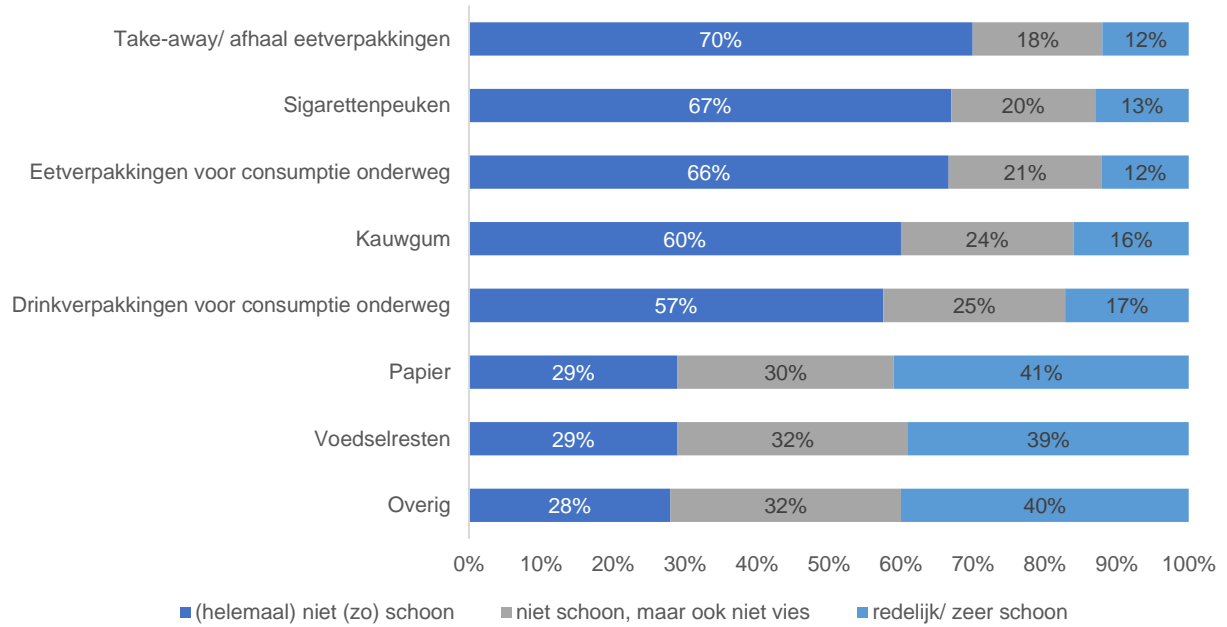
Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Men vindt Nederland het minst schoon als het gaat om drinkverpakkingen voor consumptie onderweg

Men vindt dat Nederland relatief schoon is wat betreft voedselresten en papier. Echter, met betrekking tot drinkverpakkingen, take-away, eetverpakkingen, sigarettenpeuken en kauwgom is men een stuk kritischer. Hierbij wordt er veelal aangegeven dat Nederland (helemaal) niet (zo) schoon is. Deze bevindingen komen nagenoeg overeen met de bevindingen van voorgaande jaren, hoewel de onderlinge rangorde net een paar procentpunten verschoven is. De beleving van zwerfafval is verbeterd voor verschillende vormen van zwerfafval: sigarettenpeuken (van 73% ontevreden vorig jaar, naar 67% dit jaar); kauwgom (van 66% naar 60% ontevreden) en drinkverpakkingen voor onderweg (van 71% naar 57% ontevreden).

Inwoners van zeer stedelijke gebieden vinden Nederland vaker dan inwoners van weinig of niet stedelijke gebieden (helemaal) niet (zo) schoon wanneer het gaat om zwerfafval in de vorm van papier (zeer stedelijk: 36% ontevreden, weinig stedelijk: 21% ontevreden, niet stedelijk: 28% ontevreden)

Q5 | Hoe schoon vindt u Nederland met betrekking tot de volgende soorten zwerfafval?

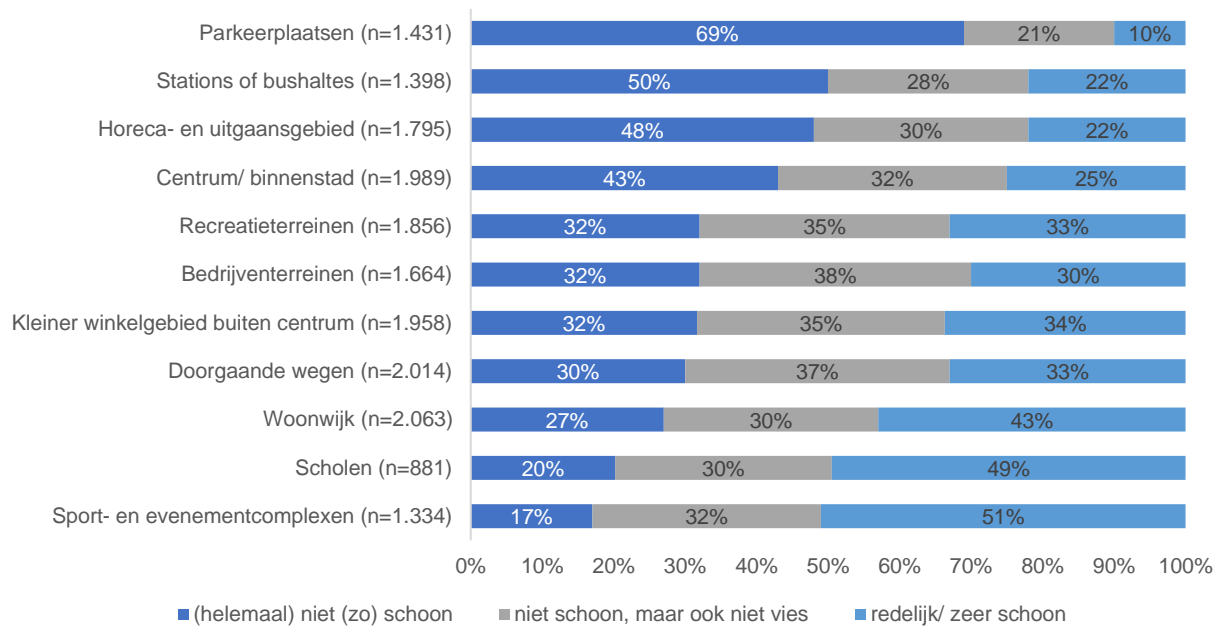

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen vindt men het minst schoon

Als we vragen naar de beoordeling van verschillende plekken met betrekking tot zwerfafval, dan vindt men sport- en evenementencomplexen, scholen, doorgaande wegen en woonwijken relatief vaak schoon. Net als in eerdere jaren, blijkt dat men in 2023 wederom parkeerplaatsen langs auto(snel)wegen het vaakst niet schoon vindt, gevolgd door stations of bushaltes en horeca- en uitgaansgebied.

Q7 | Hoe schoon vindt u de onderstaande plekken in Nederland over het algemeen met betrekking tot zwerfafval?

Basis: Respondenten die de locatie dit jaar bezocht hebben (minimale basis n=881)

Eerder zagen we dat vrouwen vaker dan mannen Nederland (helemaal) niet (zo) schoon vinden ([zie grafiek Q3](#)). Dit zien we niet altijd terug in de beleving van verschillende plekken in Nederland. Er zijn enkele kleine verschillen naar geslacht, leeftijd en opleiding. Hieronder staat een volledig overzicht van alle verschillen.

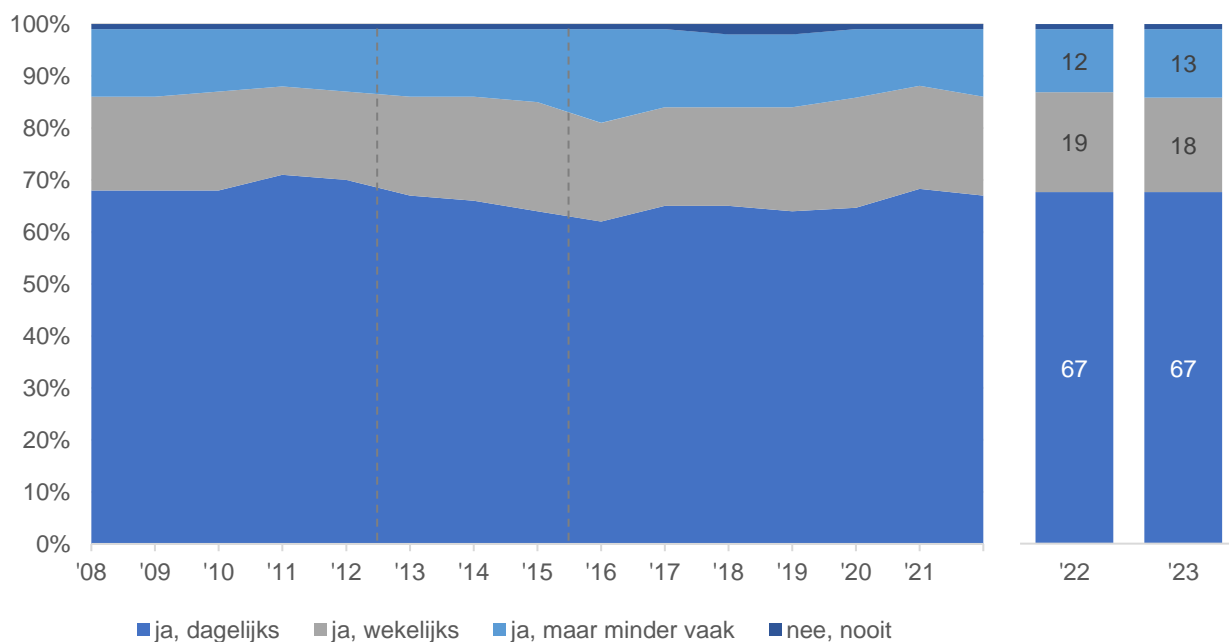
- **Horeca- en uitgaansgebied:** hoger opgeleiden vinden horeca- en uitgaansgebieden vaker (helemaal) niet (zo) schoon dan andere Nederlanders (55% tegen 43% voor lager opgeleiden en 46% voor middelbaar opgeleiden).
- **Centrum/ binnenstad:** vrouwen vinden het centrum vaker dan mannen (helemaal) niet (zo) schoon (respectievelijk 47% versus 40%).
- **Recreatieterreinen:** ouderen van 55 jaar en ouder (35%) en jong-volwassenen (18-34 jaar) (37%) vinden recreatieterreinen vaker (helemaal) niet (zo) schoon dan jongeren (12-17 jaar) (23%) en volwassenen van 35-54 jaar (28%).
- **Woonwijk:** hoger opgeleiden vinden de woonwijk vaker (helemaal) wel schoon dan andere Nederlanders (51% tegen 39% voor lager- en middelbaar opgeleiden).
- **Sport- en evenementcomplexen:** hoe jonger, hoe vaker Nederlanders sport- en evenementcomplexen (helemaal) wel schoon vinden (jongeren 12-17: 61%, volwassenen 18-54: 54%, ouderen van 55 jaar en ouder: 44%)

4 Mate waarin Nederlanders aangeven zwerfafval te zien, is onveranderd hoog in 2023

In het vorige hoofdstuk beschreven we de huidige schoonbeleving op hoofdlijnen: hoe schoon vindt men Nederland in het algemeen, welk soort afval komt men tegen en op welke plaatsen? In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de vraag of men in de loop van de jaren meer of minder zwerfafval is gaan zien, in hoeverre men zwerfafval ziet en zich eraan stoort.

In het vorige hoofdstuk bleek dat, net als in voorgaande jaren, zwerfafval volgens ruim vier op de tien Nederlanders het eerste probleem is in hun wijk dat de overheid zou moeten aanpakken. Net als in voorgaande jaren, geeft circa twee derde van de Nederlanders (67%) ook in 2023 aan dagelijks zwerfafval te zien. Zwerfafval is dus iets waar veel mensen vaak mee geconfronteerd worden. De frequentie is niet significant veranderd ten opzichte van vorig jaar en het percentage dat zegt dagelijks zwerfafval te zien is onveranderd hoog.

Q3 | Ziet u wel eens zwerfafval?

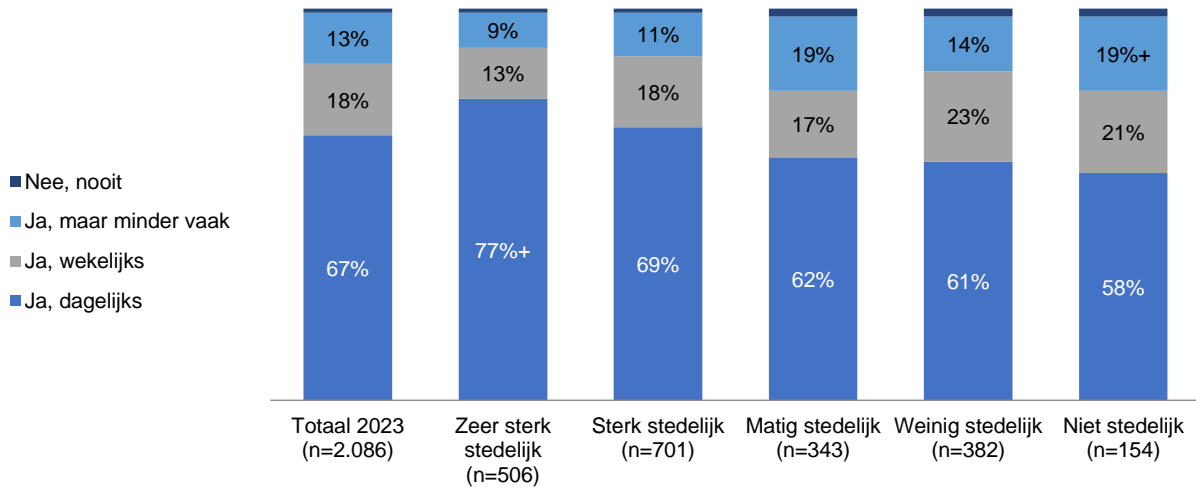

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2023 n=2.086)

Mensen in stedelijke gebieden zien vaker zwerfafval

Mensen die wonen in zeer sterk stedelijke gebieden zeggen vaker dat ze dagelijks zwerfafval zien dan mensen in weinig of niet stedelijke gebieden. Net als vorig jaar zien we dat met name bewoners van zeer sterk stedelijke gebieden (77%) dagelijks zwerfafval zien.

Q3 | Ziet u wel eens zwerfafval? – naar stedelijkheid

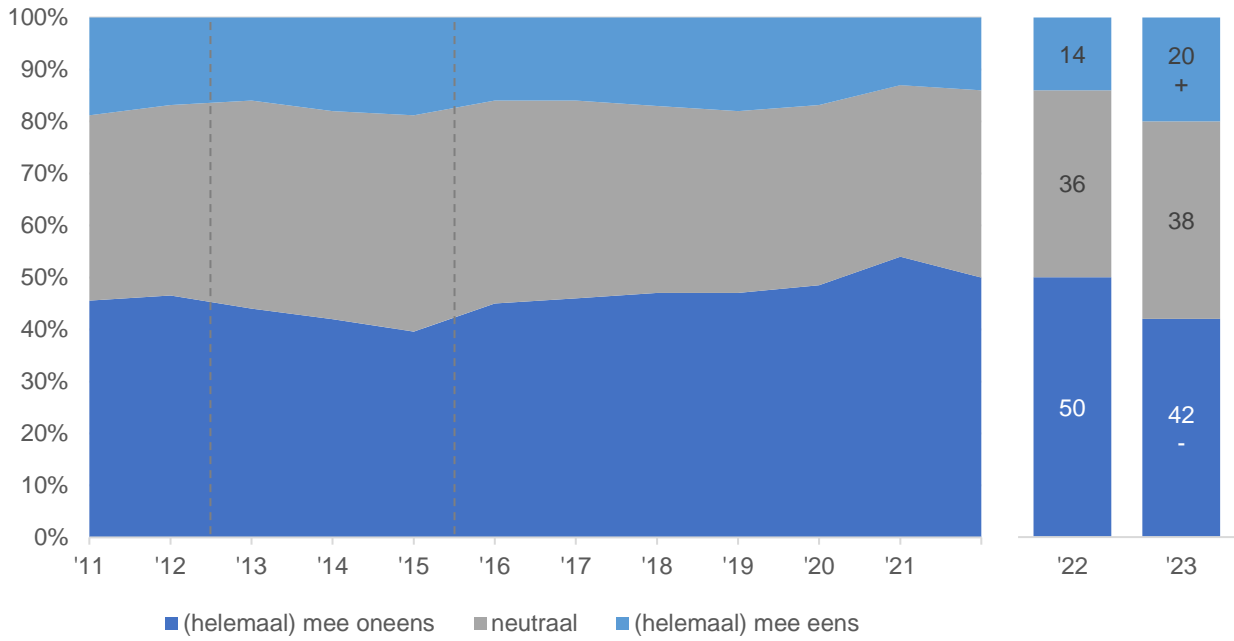

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Minder mensen vinden dat de hoeveelheid zwerfafval toeneemt

Ook al is het percentage dat dagelijks zwerfafval ziet onveranderd hoog, we zien positieve ontwikkelingen in de reacties op de stelling 'Ik zie steeds minder zwerfafval op straat' (ruim de helft is het oneens met de stelling). Het percentage mensen dat het oneens is met deze stelling (en dus meer zwerfafval zegt te zien) is gedaald ten opzichte van vorig jaar (van 50% naar 42%) en ligt nu op het laagste niveau sinds 2015. Het percentage dat zegt minder zwerfafval te zien is eveneens gestegen, van 14% naar 20%.

Q8.3 | Bent u het eens met de volgende stelling? Ik zie steeds minder zwerfafval op straat.

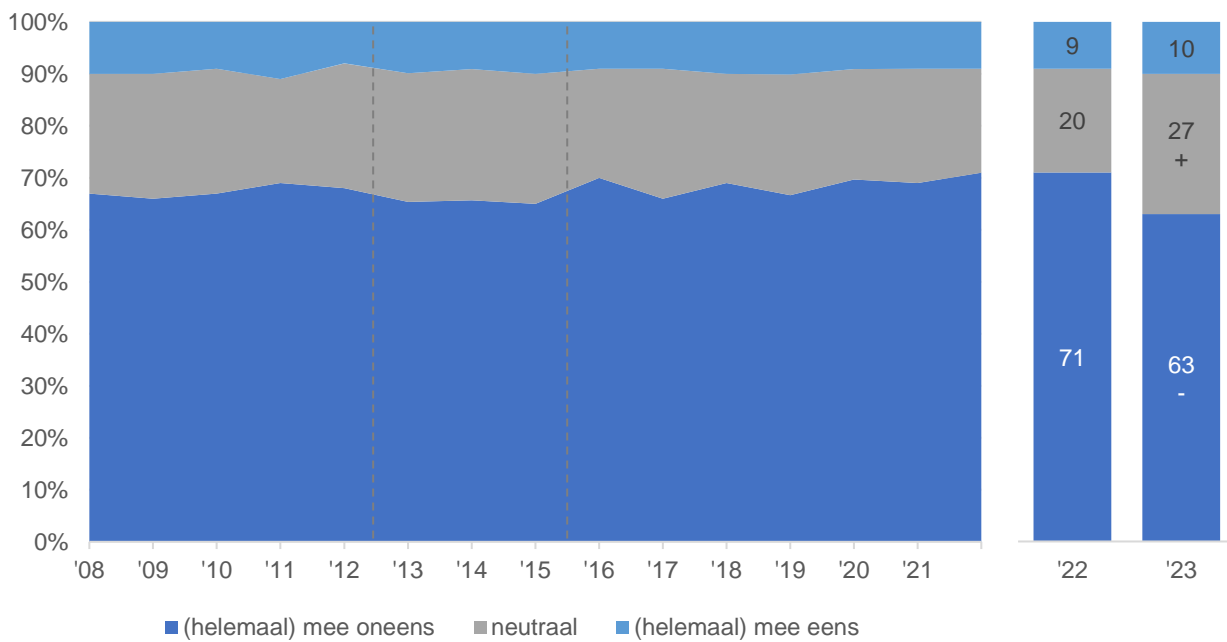

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2023 n=2.086)

Minder mensen zeggen nooit op zwerfafval te letten

Ongeveer zes op de tien Nederlanders (63%) zijn het **oneens** met de stelling 'ik let vrijwel nooit op zwerfafval'. Dit betekent dus dat deze meerderheid wel (eens) op zwerfafval let. Dit is significant gedaald ten opzichte van 2022, toen 71% het oneens was met deze stelling. Een op de tien Nederlanders (10%) geeft aan vrijwel nooit op zwerfafval te letten.

Q8.1 | Bent u het eens met de volgende stelling? Ik let vrijwel nooit op zwerfafval.

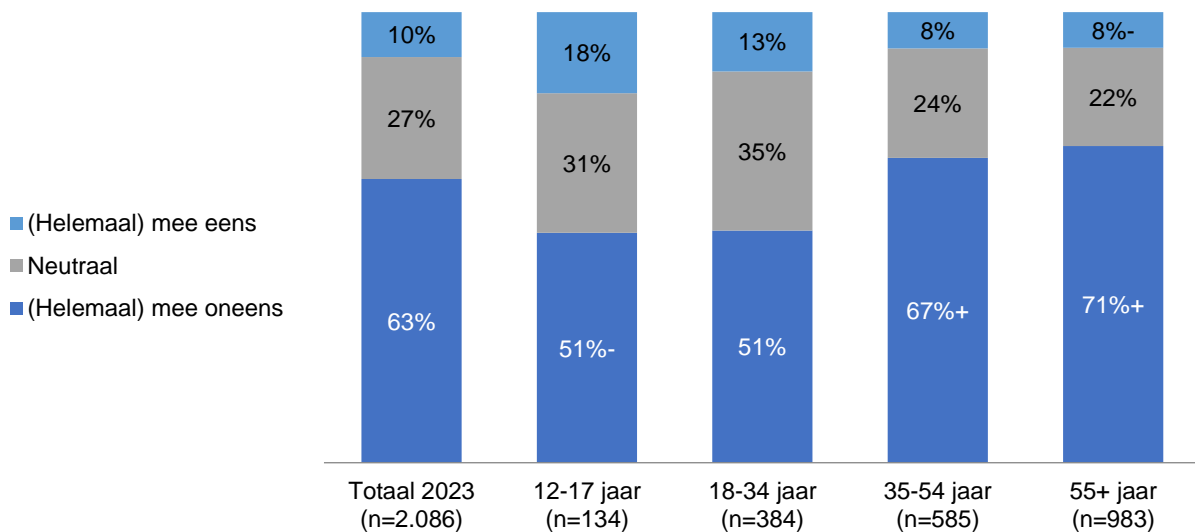

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2022 n=2.086)

Ouderen letten meer op zwerfafval

Opvallend is dat ouderen meer op zwerfafval letten dan jongere Nederlanders. Een op de vijf (18%) van de jongeren in de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar geeft aan vrijwel nooit op zwerfafval te letten terwijl minder dan een op de tien (8%) 55-plussers dit zeggen. Ook vrouwen zeggen vaker dan mannen dat ze op zwerfafval letten (respectievelijk 69% oneens en 58% oneens). Tot slot zijn hoog opgeleidenen vaker (71%) dan middelbaar (62%) en laag (56%) opgeleidenen oneens met de stelling.

Q8.1 | Stelling: ik let vrijwel nooit op zwerfafval – naar leeftijd

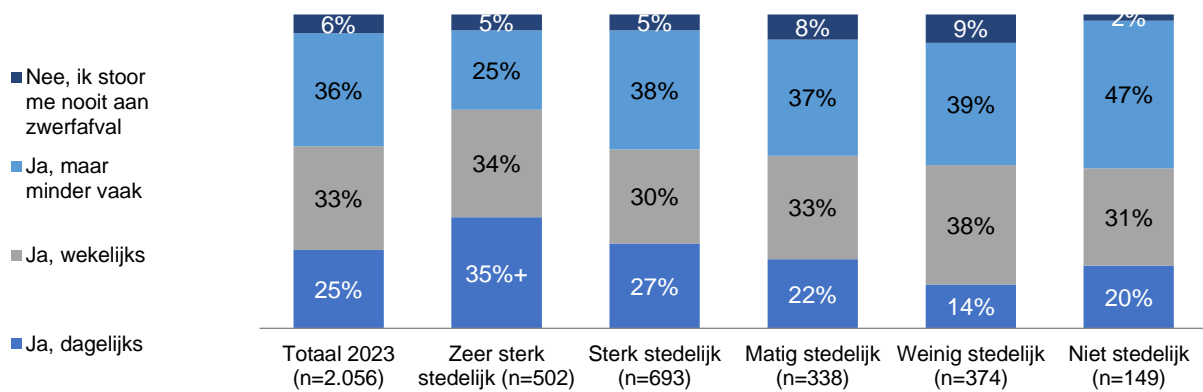
Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

In het algemeen zegt een kwart (25%) van de Nederlanders meer op zwerfafval te letten dan mensen uit hun directe omgeving. Daarnaast is een kwart van de Nederlanders (28%) het oneens met de stelling dat zij meer op zwerfafval letten dan mensen uit hun directe omgeving; de helft (47%) is neutraal (niet in grafiek). Op dit vlak zijn er geen veranderingen in 2023 ten opzichte van 2022.

Bijna een derde stoort zich dagelijks aan zwerfafval; dit komt relatief veel voor in de meest stedelijke gebieden

Zoals we al eerder zagen, is zwerfafval een groter probleem in zeer stedelijke gebieden dan in minder stedelijke gebieden: mensen in zeer sterk stedelijke gebieden geven vaker aan dagelijks zwerfafval tegen te komen (zie [grafiek Q3](#)). Dit weerspiegelt zich in de mate waarin mensen zich storen aan zwerfafval. Ook hier zien we dat het met name bewoners van zeer sterk stedelijke gebieden zijn die zich dagelijks storen aan zwerfafval (35%).

Q9 | Stoort u zich aan zwerfafval? – naar stedelijkheid

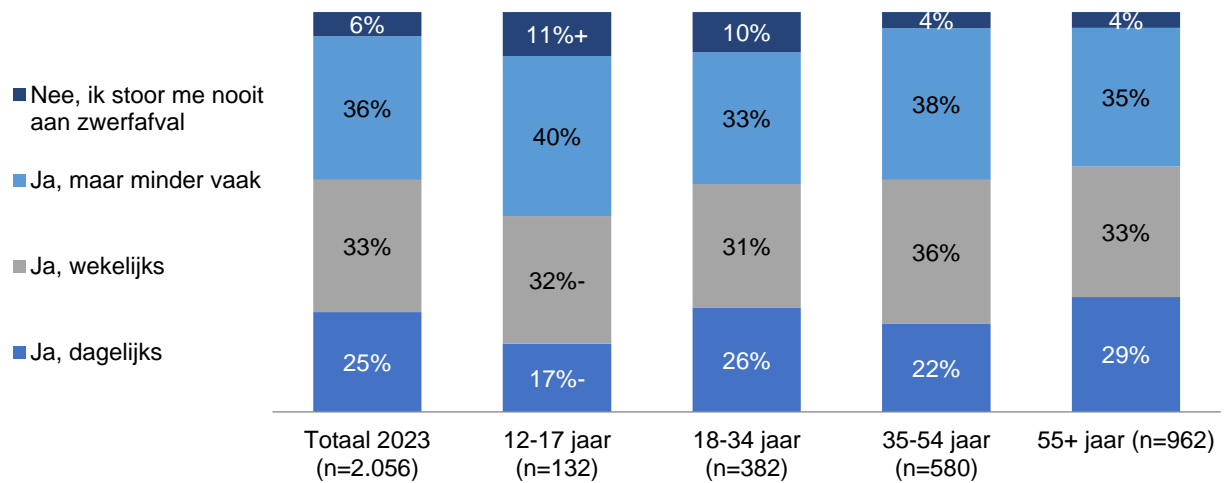

Basis: ziet wel eens zwerfafval (basis 2023 n=2.056)

Een op de tien jongeren stoot zich nooit aan zwerfafval

In vorige jaren zagen we een duidelijk verschil tussen jongeren in de leeftijdscategorie 12 t/m 17 jaar en de andere leeftijdsgroepen in hoe vaak ze zich storen aan zwerfafval. Vorig jaar gaf bijna een kwart van de jongeren geeft aan zich nooit te storen aan zwerfafval. In 2023 storen jongeren zich nog altijd minder vaak dan andere leeftijdsgroepen, maar is het verschil kleiner. Een op de tien (11%) zegt zich nooit te storen aan zwerfafval.

Q9 | *Stoort u zich aan zwerfafval? – naar leeftijd*

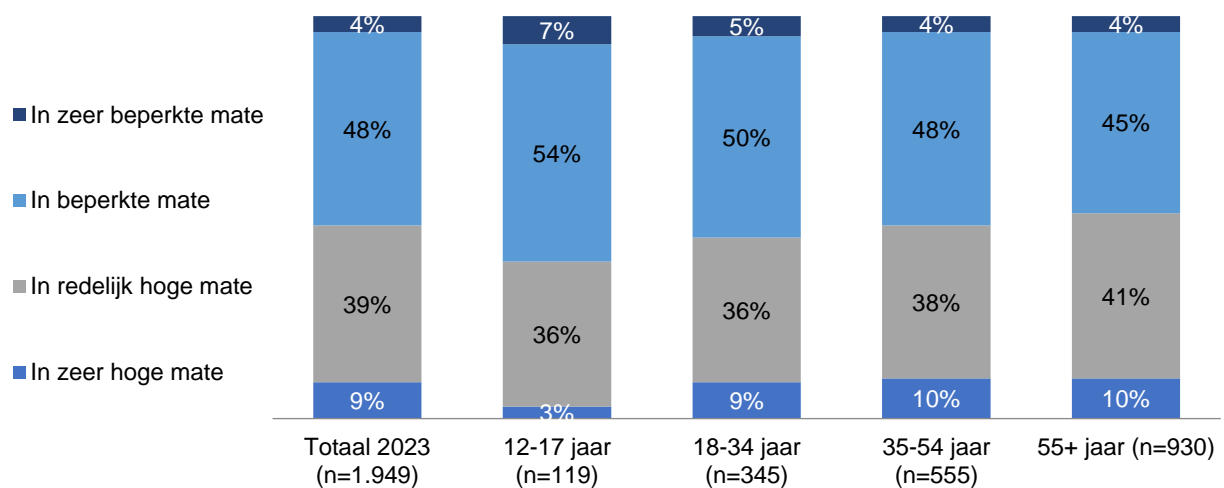

Basis: ziet wel eens zwerfafval (basis 2023 n=2.056)

Jongeren storen zich even veel aan zwerfafval als andere leeftijden

In vorige jaren zagen we dat jongeren van 12-17 jaar zich in duidelijk mindere mate storen aan zwerfafval dan andere leeftijden. In 2023 is het verschil tussen de leeftijden echter niet significant. Ongeveer een op de tien Nederlanders (9%) zegt zich in zeer hoge mate te storen aan zwerfafval, nog eens vier op de tien (39%) storen zich in redelijk hoge mate.

Q10 | In welke mate stoort u zich over het algemeen aan zwerfafval?

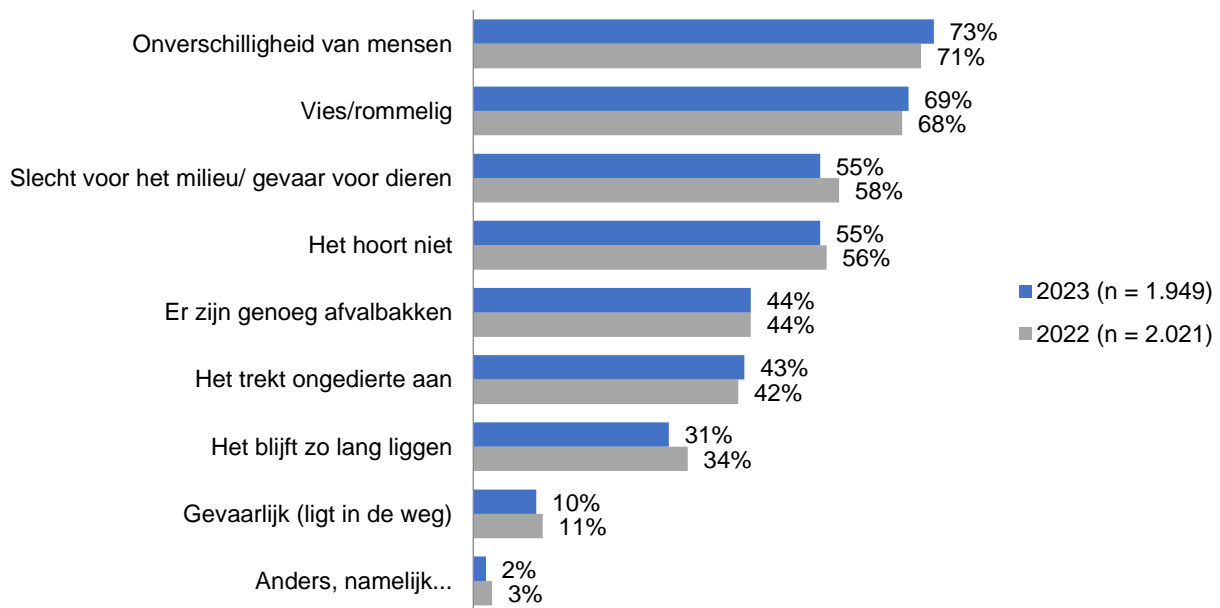
Basis: stoort zich aan zwerfafval (basis 2023 n=1.949)

5 Men stoort zich vooral aan zwerfafval omdat het van onverschilligheid getuigt

In hoofdstuk 4 werd beschreven dat men in de loop van de jaren niet minder zwerfafval is gaan zien en dat een groot deel van de Nederlanders zich hier, net als in voorgaande jaren, aan stoort. In dit hoofdstuk gaan verder in op de redenen waarom men zich aan zwerfafval stoort en de mate waarin men zich stoort aan verschillende soorten zwerfafval.

In 2023 merken mensen vooral dat zwerfafval hen stoort vanwege de onverschilligheid van anderen. Daarnaast ervaren ze irritatie door de rommelige en onaantrekkelijke aanblik van zwerfafval. Hierin zijn geen significante verschillen met vorig jaar.

Q11 | Om welke reden(en) stoort u zich aan zwerfafval? (meer antwoorden mogelijk)

Basis: stoort zich aan zwerfafval (basis 2023 n=1.949)

Vrouwen laten vaker blijken (60%) dat zwerfafval hen stoort vanwege de schadelijke gevolgen voor het milieu en/of de gevaren voor dieren, in vergelijking met mannen (50%).

Naarmate mensen ouder worden, blijkt dat de onverschilligheid van anderen vaker als reden wordt genoemd om zich te ergeren aan zwerfafval. Daarnaast zien we dat 55-plussers zich vaker dan andere leeftijdsgroepen (49%) storen aan zwerfafval vanwege de aantrekking van ongedierte. Opvallend is dat

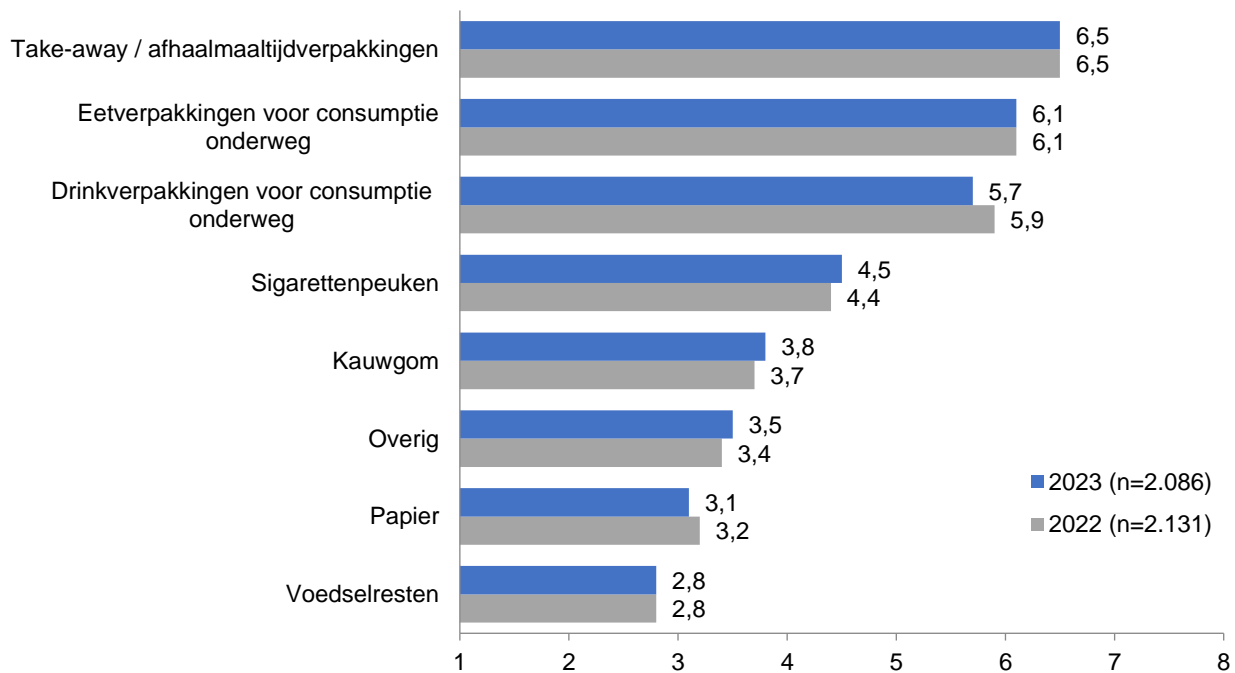
ouderen zich minder vaak dan andere leeftijdsgroepen (49%) storen aan zwerfafval vanwege milieuoverwegingen of het gevaar voor dieren.

Hoger opgeleiden geven vaker (80%) aan dat ze zich storen aan zwerfafval vanwege de vermeende onverschilligheid, terwijl lager opgeleiden eerder geneigd zijn zich te ergeren aan zwerfafval omdat het simpelweg niet hoort (respectievelijk 63% versus 49% onder hoger opgeleiden). Ook opvallend is dat hoger opgeleiden frequenter (63%) irritatie ervaren over zwerfafval vanwege milieuoverwegingen, in vergelijking met mensen met lagere en middelbare opleiding (respectievelijk 49% en 51%).

Net als in voorgaande jaren stoort men zich het meest aan afhaalmaaltijdverpakkingen

Een groot deel Nederlanders hebben vaak aangegeven zich er het meest aan te storen wanneer anderen afhaalmaaltijdverpakkingen (take-away) op straat gooien; gevolgd door eetverpakkingen (bijv. snoepwikkels, chipszakken) en drinkverpakkingen (bijv. blikjes en flesjes) voor consumptie onderweg. Over het algemeen stoort men zich het minst aan andere mensen die voedselresten (bijv. bananenschillen en klokhuizen) op straat gooien. Ten opzichte van 2022 zijn er nauwelijks verschillen te zien.

Q12 | Hieronder ziet u verschillende soorten zwerfafval. Stel dat u ziet dat iemand die op straat gooit. Van welk soort zwerfafval stoort u dat het meest? En welke daarna? Klik alle opties aan, op volgorde van grootste ergernis tot kleinste ergernis.²

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

² Berekening op basis van de volgorde waarin de vorm van zwerfafval is genoemd. Het percentage respondenten dat de vorm van zwerfafval als allergrootste ergernis noemt, wordt vermenigvuldigd met score 8. Het aandeel dat de vorm als tweede noemt, krijgt score 7, enzovoorts. Vervolgens wordt de gemiddelde score berekend voor deze vorm van zwerfafval. De theoretisch maximaal haalbare score is 8 (100% van de respondenten noemt dit als allergrootste ergernis), de minimale score is 1. De berekening wordt herhaald voor alle voorgelegde vormen van zwerfafval.

6 Meerderheid Nederlanders vindt het schoonhouden van Nederland niet alleen een taak van de overheid

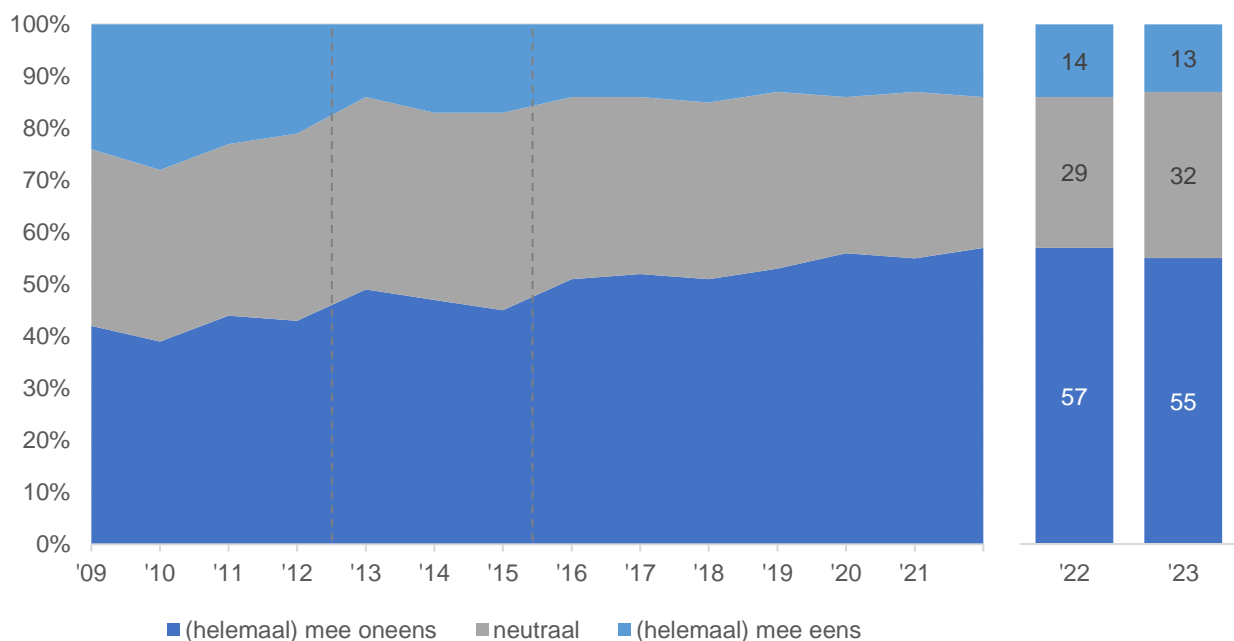
In het vorige hoofdstuk is er ingegaan op de redenen waarom mensen zich storen aan zwerfafval en hoe sterk die ergernis is bij verschillende soorten zwerfafval. In hoofdstuk 6 staat de verantwoordelijkheid voor zwerfafval centraal: welke rol spelen de overheid en gemeenten, en in hoeverre zijn mensen zelf bereid bij te dragen?

Meer dan de helft van de Nederlanders is het (helemaal) oneens met de stelling dat het vooral de taak van de overheid is om Nederland schoon te houden.

In 2009 vond nog een kwart (24%) van de Nederlanders dat het vooral de taak van de overheid is om Nederland schoon te houden. In 2023 is dit percentage gedaald tot 13%. Gedurende de periode 2016-2023 lijkt er geen verschuiving te zijn in de opvattingen van Nederlanders over dit onderwerp.

Opvallend is dat jongeren tussen de 12-17 jaar en 18-34 jaar vaker van mening zijn dat dit wel een taak is van de overheid, in vergelijking met oudere leeftijdsgroepen waarin het (helemaal) oneens zijn vaker voorkomt.

Q14.1 | Stelling: het schoonhouden van Nederland is vooral een taak van de overheid.

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2023 n=2.086)

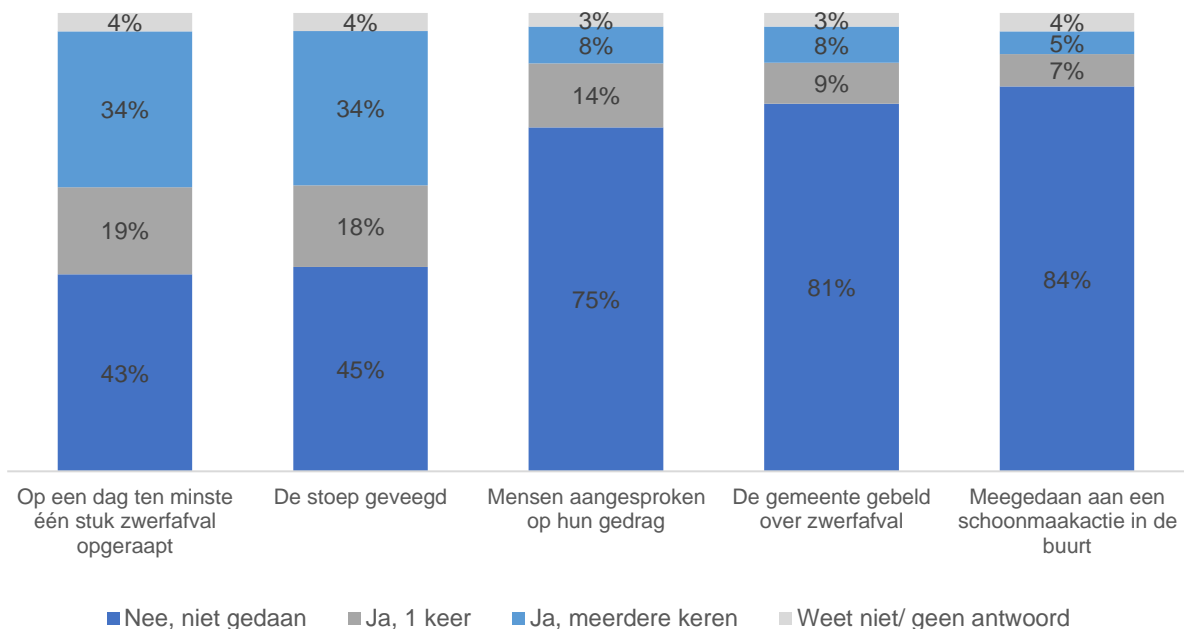
Net zoals voorgaande jaren, geven acht op de tien Nederlanders (78%) aan dat zij zelf medeverantwoordelijk zijn voor het schoonhouden van hun omgeving. Een kleine groep Nederlanders (6%) zegt het (helemaal) oneens te zijn met deze stelling (niet in grafiek).

Meerderheid Nederlanders heeft de stoep geveegd in afgelopen drie maanden

Als mensen wordt gevraagd wat ze de afgelopen drie maanden zelf hebben gedaan om zwerfafval op te ruimen, blijkt dat meer dan de helft van hen minstens één keer de stoep heeft geveegd. Ook heeft ruim de helft van de Nederlanders aangegeven minstens één keer per dag een stuk zwerfafval te hebben opgeruimd. Hierbij tekent zich een duidelijk verschil af tussen jongeren en ouderen. Ongeveer 60% van de leeftijdsgroepen van 35 jaar en ouder geeft aan de stoep te hebben geveegd en zwerfafval te hebben opgeruimd, terwijl slechts 30% van de jongere leeftijdscategorieën (12-17 jaar en 18-34 jaar) aangeeft dit te hebben gedaan. Ongeveer een op de vijf Nederlanders heeft wel eens iemand aangesproken op hun gedrag. Verder heeft iets meer dan 10% van de Nederlanders de afgelopen maanden contact opgenomen met de gemeente over zwerfafval of heeft deelgenomen aan een lokale schoonmaakactie.

In sterk stedelijke gebieden blijkt dat mensen minder vaak aangeven de stoep te hebben geveegd (27%, heeft dit meerdere keren gedaan). Dit kan mogelijk verband houden met het woningtype, aangezien in dergelijke gebieden meer mensen in appartementen of flats wonen. Daarnaast geven mensen in sterk stedelijke gebieden vaker aan (22%) dat ze de gemeente wel eens hebben gebeld in verband met zwerfafval.

Q17 | Heeft u de laatste 3 maanden zelf iets gedaan aan het opruimen van zwerfafval?

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

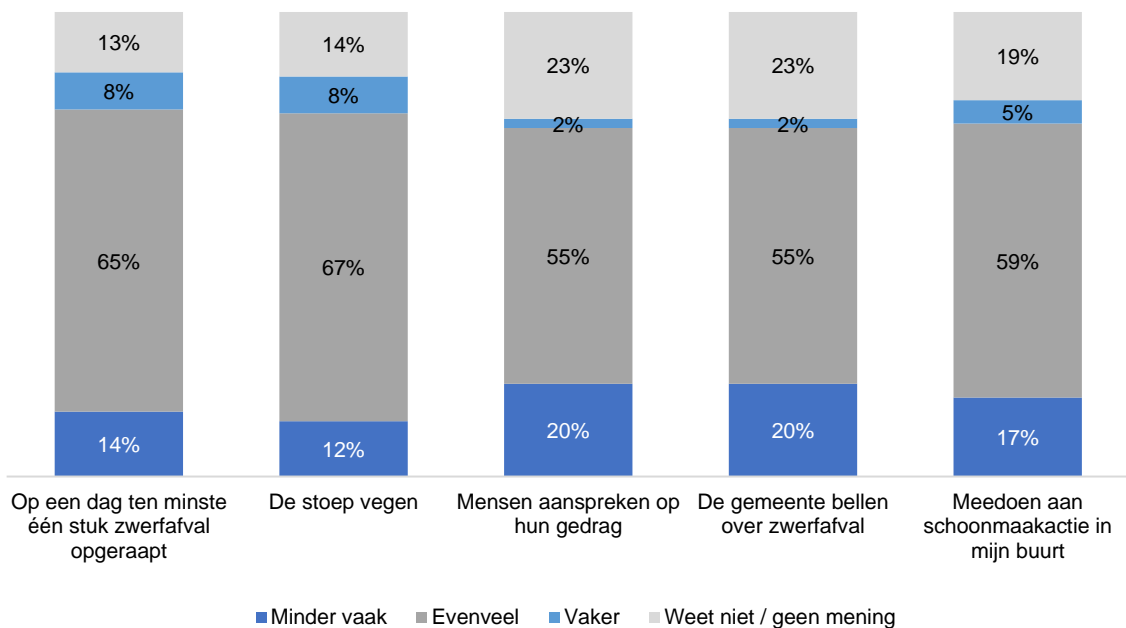
Het zien van zwerfafval leidt niet altijd tot het ondernemen van actie. Wanneer het gaat om eigen initiatief, zoals het vegen van de stoep of meedoen met een schoonmaakactie, zien we weinig verschil tussen mensen die zeggen dagelijks zwerfafval te zien en mensen die dat niet zeggen. Mensen die zeggen dagelijks zwerfafval te zien, zeggen vaker minstens één keer de gemeente te hebben gebeld dan mensen

die minder dan eens per week zwerfafval zien (respectievelijk 20% versus 9%). Aan de andere kant betekent dat ook dat nog altijd de ruime meerderheid (80%) van de mensen die dagelijks zwerfafval ziet de gemeente hierover nooit heeft gebeld. Ook hebben mensen die dagelijks zwerfafval zien, vaker dan mensen die minder dan eens per week zwerfafval zien anderen aangesproken op hun gedrag (25% versus 16%) en meegedaan aan een schoonmaakactie in de buurt (13% versus 6%).

Gedrag grotendeels onveranderd ten opzichte van eerder maanden

Wanneer respondenten werd gevraagd naar de vergelijking tussen hun gedrag van de afgelopen maanden en de voorgaande maanden, blijkt dat een aanzienlijke meerderheid, variërend van ruim de helft tot zeven op de tien, aangeeft dat hun gedrag ongeveer gelijk is gebleven. Een kleinere groep geeft aan dat er wel veranderingen zijn opgetreden in hun gedrag in vergelijking met de voorgaande maanden, het is opvallend dat van deze groep bijna één op de vijf aangeeft dat ze hun gedrag hebben verminderd. Dit uit zich in minder frequente interacties, zoals het aanspreken van mensen op hun gedrag, het contact opnemen met de gemeente, of deelname aan buurt-schoonmaakacties.

Q15 | Hoe verhoudt zich dat tot de maanden daarvoor?

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Ouderen zijn vaker bereid om zwerfafval te voorkomen en te beperken dan jongeren

De meerderheid van de Nederlanders (61%) geeft aan vaak een omweg te maken om hun afval in de prullenbak te gooien, terwijl 15% aangeeft dit niet te doen. Lager opgeleiden doen dit minder vaak (52%) dan middelbaar en hoger opgeleiden (respectievelijk 62% en 67%).

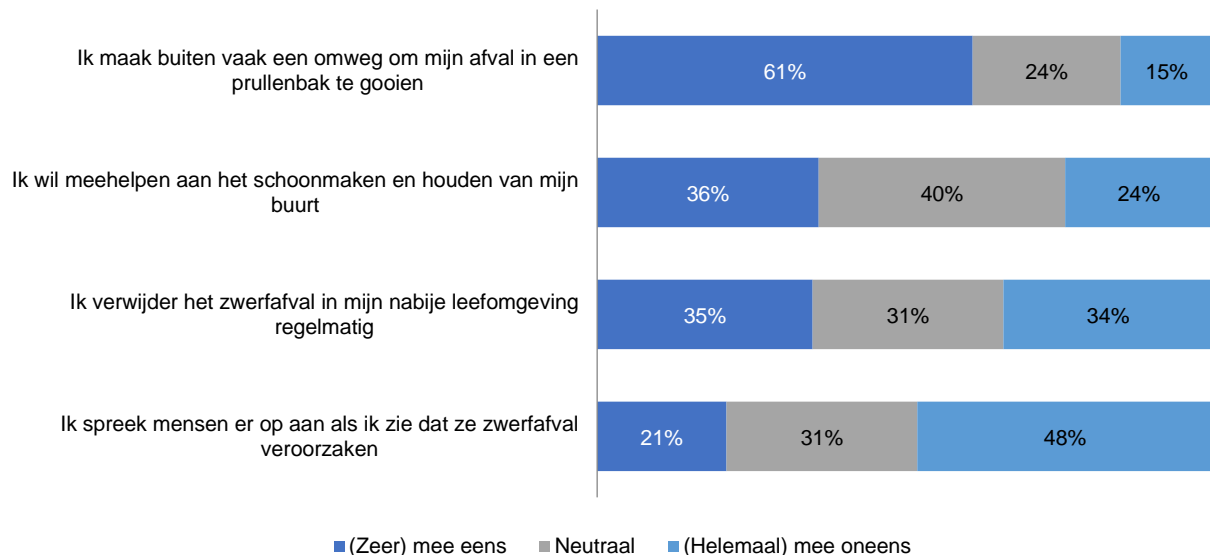
Net als in voorgaande jaren geeft iets meer dan een derde van de Nederlanders (36%) aan bereid te zijn hun buurt schoon te maken en te houden. Opvallend is dat jongeren (12-17 jaar) en jongvolwassenen 18-34 jaar) hier minder vaak toe bereid zijn (27%), terwijl ouderen van 55-plus juist het vaakst aangeven te willen helpen (42%). Ook hoger opgeleidenen zijn hier vaker toe bereid (43%, versus 33% van de middelbaar opgeleidenen en 30% van de laag opgeleidenen).

Wat betreft het regelmatig verwijderen van zwerfafval in hun directe omgeving geeft 35% aan dit te doen, terwijl 34% dit niet doet. Naarmate mensen ouder worden, lijken ze vaker afval te verwijderen, waarbij 45% van de 55-plussers aangeeft dit regelmatig te doen, terwijl dit bij 12- tot en met 17-jarigen 16% is.

Ongeveer een vijfde van de Nederlanders (21%) spreekt anderen aan op zwerfafval veroorzaken. Opvallend is dat jongeren hier minder snel toe neigen, met slechts 6% van de 12- tot en met 17-jarigen, terwijl 25% van de 55-plussers aangeeft anderen hierop aan te spreken.

Een overweldigende meerderheid van de Nederlanders (90%) is het oneens met de stelling dat het geen zin heeft om afval in de prullenbak te gooien als anderen hun afval toch op straat gooien; slechts 3% is het hiermee eens.

Q13 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

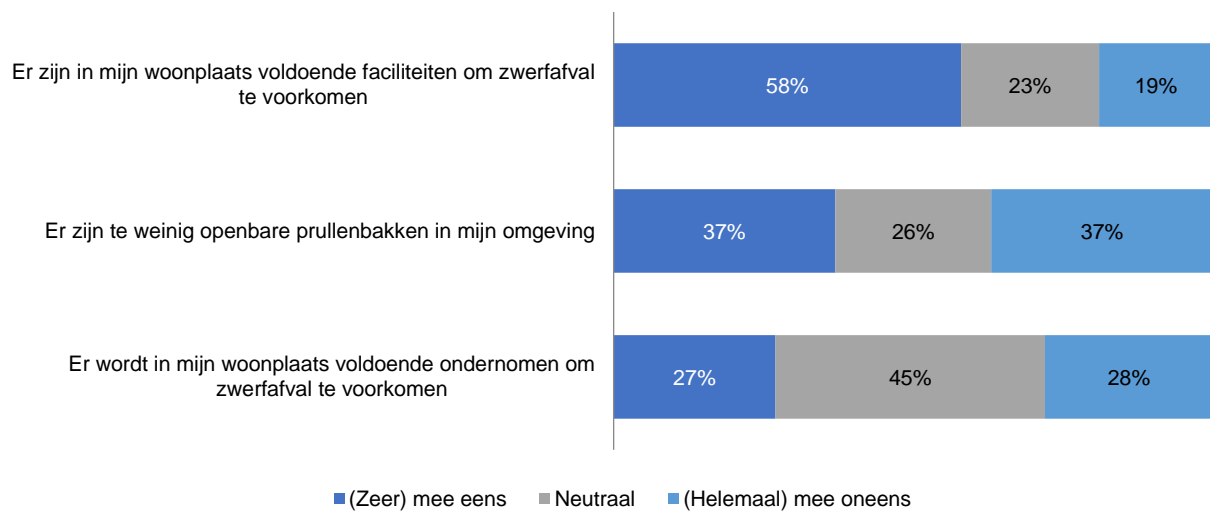

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

De meerderheid vindt dat er voldoende wordt ondernomen om zwerfafval te voorkomen

Een meerderheid van de Nederlanders (58%) is van mening dat er voldoende faciliteiten zijn in hun woonplaats om zwerfafval te voorkomen. Deze bevinding komt overeen met het eerder genoemde standpunt dat de overheid niet (voornamelijk) verantwoordelijk wordt geacht voor het schoonhouden van Nederland. Desondanks geeft meer dan een derde van de Nederlanders (37%) aan dat er te weinig openbare prullenbakken in hun omgeving zijn. Een kwart van de Nederlanders (27%) vindt dat er voldoende inspanningen worden geleverd in hun woonplaats om zwerfafval te voorkomen, terwijl 28% het hier niet mee eens is. Opmerkelijk is dat vooral inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden vaker aangeven het hier niet mee eens te zijn (35%).

Q13, Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

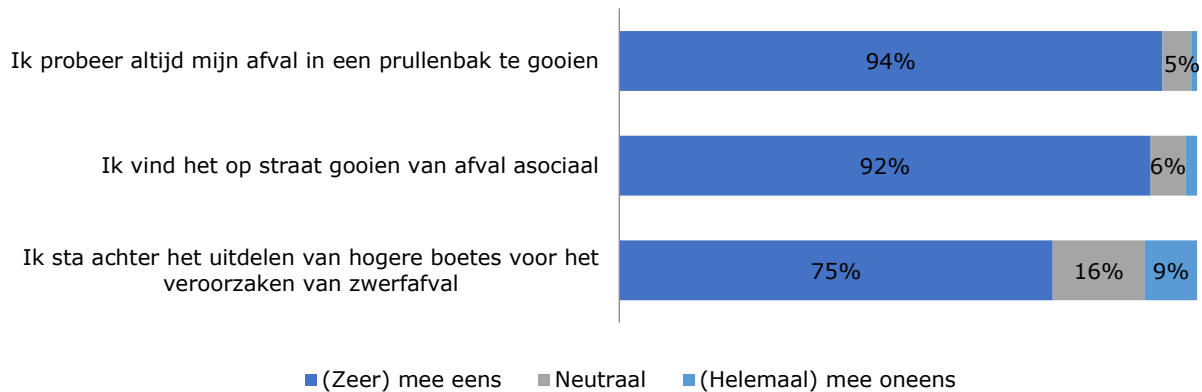
Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

7 Bijna alle Nederlanders vinden het op straat gooien van afval asociaal

Het vorige hoofdstuk ging over de verantwoordelijkheid voor het zwerfafval: wat doen de overheid en de gemeenten en in hoeverre is men zelf bereid om een bijdrage te leveren? In dit hoofdstuk gaan we in op de houding van Nederlanders ten opzichte van zwerfafval en in hoeverre ze zelf mogelijk bijdragen aan vervuילend gedrag.

Een groot deel van de Nederlanders (94%) geeft aan altijd te proberen hun afval in een prullenbak te gooien. Bijna net zoveel Nederlanders (92%) vinden het op straat gooien van afval asociaal. Driekwart van de Nederlanders (75%) staat achter het idee om hogere boetes op te leggen voor het veroorzaken van zwerfafval, terwijl een klein percentage (9%) hier niet achter staat. Het valt op dat hoger opgeleiden (81%) vaker aangeven voorstander te zijn van hogere boetes in vergelijking met lager opgeleiden (66%).

Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

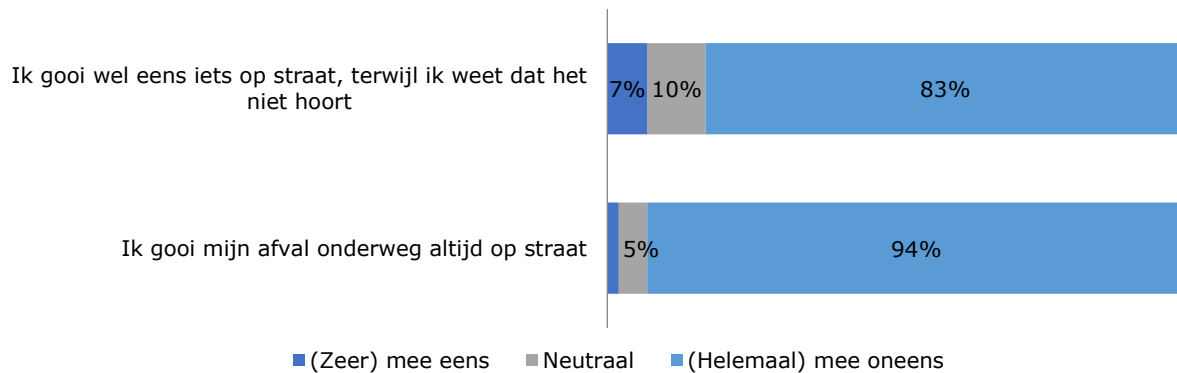

Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Circa een tiende van de Nederlanders zegt wel eens iets op straat te gooien

Hoewel bijna alle Nederlanders aangeven het asociaal te vinden om afval op straat te gooien, zegt toch circa een op de tien Nederlanders (7%) zelf wel eens iets op straat te gooien, terwijl zij weten dat dit niet hoort; 83% zegt dit niet te doen. Ouderen van 55 jaar en ouder geven vaker aan dit niet te doen (87%), terwijl jongeren dit minder vaak aangeven (74%). Ook geven hoger opgeleiden vaker aan dit niet te doen (89%), in vergelijking met lager- en midden opgeleide mensen (78%, 81%).

Q14 | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

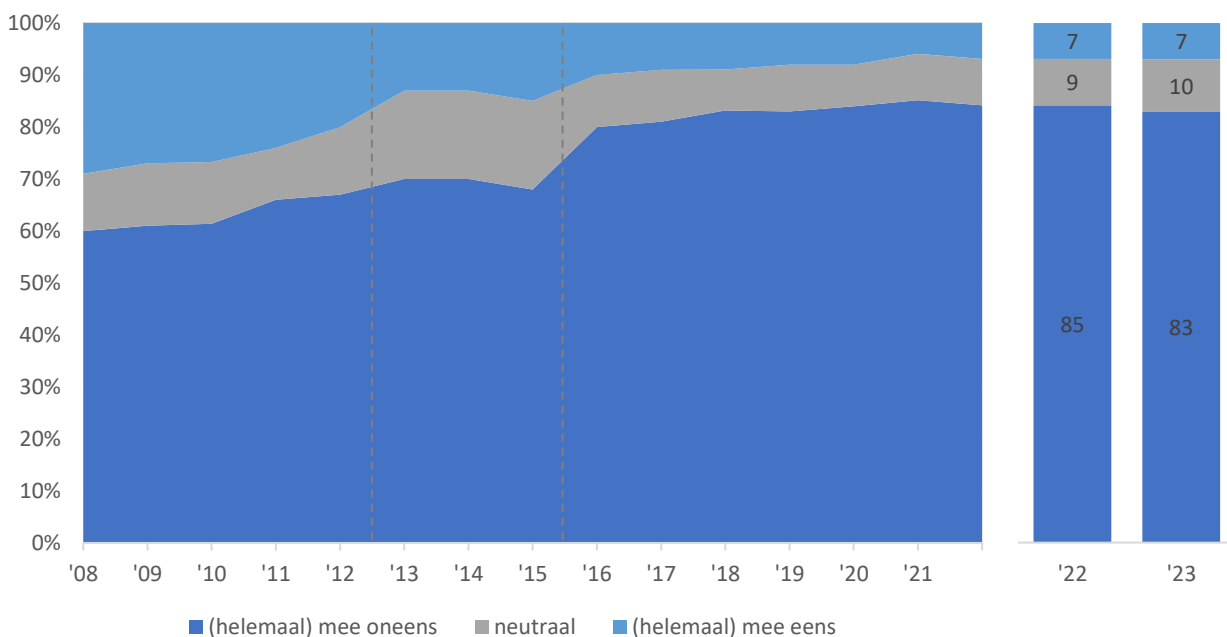
Basis: alle respondenten (basis 2023 n=2.086)

Op lange termijn daling in aantal mensen dat wel eens iets op straat gooit

Over de periode 2008-2023 is er een duidelijke trend zichtbaar: steeds minder mensen geven aan wel eens iets op straat te gooien terwijl ze weten dat het niet hoort. In 2008 gaf nog bijna een derde van de Nederlanders (29%) aan dit te doen, maar in 2023 was dit gedaald naar minder dan een op de tien Nederlanders (7%). Sinds 2016 ligt dit percentage op 10% of minder.

Het percentage mensen dat het oneens is met de stelling dat ze wel eens iets op straat gooien, is in 2023 (83%) vrijwel gelijk gebleven in vergelijking met 2022 (85%). Deze bevindingen suggereren dat er in de loop der jaren een afname is in het gedrag van mensen om bewust afval op straat te gooien.

Q13.1 | Stelling: Ik gooi wel eens iets op straat, terwijl ik weet dat het niet hoort.

Basis: alle respondenten (minimale basis n=1.100, basis 2023 n=2.086)

8 Bijlagen

8.1 Onderzoeksverantwoording

Methode

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van Computer Assisted Web Interviewing (CAWI). Het onderzoek bestaat uit twee metingen. Het veldwerk in voorjaar 2023 is uitgevoerd van 8 mei tot en met 21 mei 2023. De najaarsmeting is uitgevoerd van 6 november tot en met 19 november 2023. De vragenlijst was voor beide metingen hetzelfde. De vragenlijst is grotendeels onveranderd ten opzichte van de vragenlijst voor het onderzoek in eerdere jaren. In 2023 zijn de vragen rondom de effecten van de coronapandemie verwijderd.

Doelgroep

De doelgroep voor dit onderzoek is de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

Steekproef

Voor dit onderzoek is een steekproef gebruikt van de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder. De steekproef is representatief op leeftijd, geslacht, regio, stedelijkheid, welstand en herkomstgroepering. De onderzoeksresultaten zijn herwogen op de kenmerken waarnaar de steekproef is getrokken om eventuele afwijkingen in representativiteit die ontstaan zijn in tijdens het veldwerk te corrigeren. Afwijkingen kunnen ontstaan doordat sommige groepen in grotere getale meedoen dan andere groepen. Door weging van de resultaten zijn de uitkomsten representatief voor de doelgroep.

Aan de meting in het voorjaar hebben 1.033 respondenten deelgenomen. De respons was 45%. In de najaarsmeting hebben 1.053 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. De respons was 44%. In totaal hebben 2.086 respondenten deelgenomen in 2023. Om de respons te bevorderen, is er tijdens beide metingen een herinneringsmail uitgestuurd.

Rapportage

Percenteerbasis en significantie zijn in de grafieken aangegeven. De resultaten zijn via kruistabellen geanalyseerd naar metingsjaar, geslacht, leeftijd, opleiding en stedelijkheid. Alleen statistisch significante verschillen zijn in het rapport vermeld (met uitzondering van trendvergelijkingen). De resultaten zijn op significantie getoetst door middel van de Column Proportions Test in SPSS Survey Reporter, met 95%-betrouwbaarheidsniveau. Dit is de standaard significantietoets binnen SPSS Survey Reporter voor het vergelijken van percentages. Vergelijkingen op jaar zijn alleen getoetst op significantie tussen huidige meting en vorige meting. Trendvergelijkingen op langere termijn zijn indicatief.

Mogelijk bureau-effect

In 2013 en in 2016 is de uitvoering van het onderzoek overgedragen aan en uitgevoerd door een ander onderzoeksbureau. Zelfs als de steekproefomschrijving en vragenlijst exact gelijk blijven, kan dit leiden tot een zogenaamd 'bureau-effect'. Dat heeft te maken met verschillende manieren om deelnemers aan onderzoekspanels te werven en de wijze waarop vragen aan de respondent worden voorgelegd.

In 2016 is daarnaast de vragenlijst op enkele punten aangepast en was de periode van ondervraging op andere momenten in het jaar dan in voorgaande jaren. Dat betekent dat verschillen in uitkomsten tussen 2012 en 2013 en tussen 2015 en 2016 met voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden. Wanneer deze verschillen niet passen in een trend en ook geen andere logische verklaring hebben, moet rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat het hier om een bureau-effect gaat.

8.2 Vragenlijst

Q001 - Q001: Problemen woonwijk

Multi coded

Min = 1 | Max = 3

Welke van de onderstaande problemen vindt u dat de overheid als eerste zou moeten aanpakken in uw wijk?

Kies maximaal 3 antwoorden

Random

- 1 Bekladding van muren en/of gebouwen (graffiti)
- 2 Rommel op straat (zwerfafval)
- 3 Hondenpoep
- 4 Vernielingen
- 5 Bedreigingen
- 6 Overlast door groepen jongeren
- 7 Fietsendiefstal
- 8 Woninginbraken
- 9 Parkeeroverlast
- 10 Geluidsoverlast (door verkeer, horeca of omwonenden)

Q002 - Q002: Introductietekst

Text

Not back

Wij willen u graag een aantal vragen stellen over zwerfafval. Zwerfafval is afval dat mensen bewust of onbewust weggooien of achterlaten op plaatsen die daar niet voor bestemd zijn, zoals verpakingsresten, etensresten of sigarettenpeuken. Onder zwerfafval wordt GEEN hondenpoep, bladafval, onkruid of graffiti verstaan en ook GEEN rondzwerfend grof vuil (zoals bankstellen, wasmachines), chemisch afval of vuilniszakken die buiten staan op niet-afgesproken tijden.

Q003 - nQ3: Zwerfafval frequentie

Single coded

Not back

Ziet u wel eens zwerfafval?

Normal

- 1 Ja, dagelijks
- 2 Ja, wekelijks
- 3 ja, maar minder vaak
- 4 nee, nooit

Q004 - iQ4: Mate zwerfafval Nederland

Single coded

Not back

Hoe schoon vindt u Nederland wat betreft zwerfafval over het algemeen?

Normal

- 1 Helemaal niet schoon
- 2 Niet zo schoon
- 3 Niet schoon, maar ook niet vies
- 4 Redelijk schoon
- 5 Zeer schoon

Q005 - iQ5: Soorten zwerfafval

Matrix

Not back | Number of rows: 8 | Number of columns: 5

Hoe schoon vindt u Nederland met betrekking tot de volgende soorten zwerfafval?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Helemaal niet schoon	Niet zo schoon	Niet schoon, maar ook niet vies	Redelijk schoon	Zeer schoon
Sigarettenpeuken	☐	☐	☐	☐	☐
Kauwgom	☐	☐	☐	☐	☐
Voedselresten (bananenschillen, klokhuizen, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Take-away/ afhaal eetverpakkingen (servetten, hamburgerbakjes, drinkbekers, (friet)bakjes)	☐	☐	☐	☐	☐
Eet-verpakkingen voor consumptie onderweg (snoepwikkels, chipszakken, rookwarenverpakkingen, knijpverpakkingen etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Drink-verpakkingen voor consumptie onderweg (blikjes, flesjes, drankenkartons)	☐	☐	☐	☐	☐
Papier (kranten, reclaimedrukwerk, overige papiertjes)	☐	☐	☐	☐	☐
Overig (karton, grote verpakkingen, draagtassen, piepschuim, bloempotten, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐

Q006 - nQ7: Frequentie locaties

Matrix

Not back | Number of rows: 11 | Number of columns: 6

Hoe vaak komt u gemiddeld op de onderstaande plekken in Nederland?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Nooit	Minder dan 1 keer per jaar	Jaarlijks een tot een aantal keer per jaar	Maandelijks	Wekelijks	Dagelijks
Centrum/ binnenstad	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kleiner winkelgebied buiten het centrum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Woonwijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedrijventerreinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Recreatieterreinen zoals een park, strand, recreatieplas of bos	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Horeca en uitgaansgebied	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stations of bushaltes	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeerplaatsen langs (autosnel)wegen met of zonder tankstation	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Scholen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Doorgaande wegen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sport- en evenementencomplexen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q007 - iQ9: Beoordeling locaties

Matrix

Not back | Number of rows: 11 | Number of columns: 5

Hoe schoon vindt u de onderstaande plekken in Nederland over het algemeen met betrekking tot zwerfafval?

Rows: Rotated | Columns: Undefined

	Helemaal niet schoon	Niet zo schoon	Niet schoon, maar ook niet vies	Redelijk schoon	Zeer schoon
Centrum/ binnenstad	☐	☐	☐	☐	☐
kleiner winkelgebied buiten het centrum	☐	☐	☐	☐	☐
Woonwijk	☐	☐	☐	☐	☐
Bedrijventerreinen	☐	☐	☐	☐	☐
Recreatieterreinen zoals een park, strand, recreatieplas of bos	☐	☐	☐	☐	☐
Horeca en uitgaansgebied	☐	☐	☐	☐	☐
Stations of bushaltes	☐	☐	☐	☐	☐
Parkeerplaatsen langs (autosnel)wegen met of zonder tankstation	☐	☐	☐	☐	☐
Scholen	☐	☐	☐	☐	☐
Doorgaande wegen	☐	☐	☐	☐	☐
Sport- en evenementencomplexen	☐	☐	☐	☐	☐

Scripter notes: Only show statements if answer at specific statement at Q6 = 3,4,5,6. Use identical order of statements as the rotated order in Q6.

Q008 - iQ10: Stellingen zwerfafval

Matrix

Not back | Number of rows: 3 | Number of columns: 5

Bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik let vrijwel nooit op zwerfafval	☐	☐	☐	☐	☐
Ik let meer op zwerfafval dan mensen uit mijn directe omgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zie steeds minder zwerfafval op straat	☐	☐	☐	☐	☐

Ask only if **Q003 - nQ3,1,2,3**

Q009 - nQ14: Stoort zwerfafval?

Single coded

Not back

Stoort u zich aan zwerfafval?

Normal

- 1 Ja, dagelijks
- 2 Ja, wekelijks
- 3 Ja, maar minder vaak
- 4 Nee, ik stoort me nooit aan zwerfafval

Ask only if **Q009 - nQ14,1,2,3**

Q010 - iQ15: Mate van storen zwerfafval

Single coded

Not back

In welke mate stoort u zich over het algemeen aan zwerfafval?

Normal

- 1 In zeer hoge mate
- 2 In redelijk hoge mate
- 3 In beperkte mate
- 4 In zeer beperkte mate

Ask only if Q009 - nQ14,1,2,3

Q011 - mQ18: Redenen storen zwerfafval

Multi coded

Not back | Min = 1

Om welke reden(en) stoort u zich aan zwerfafval?

Meer antwoorden mogelijk.

Random

- 1 Vies/rommelig
- 2 Onverschilligheid van mensen
- 3 Het hoort niet
- 4 Er zijn genoeg afvalbakken
- 5 Slecht voor het milieu/ gevaar voor dieren
- 6 Gevaarlijk (ligt in de weg)
- 7 Het trekt ongedierte aan
- 8 Het blijft zo lang liggen
- 96 anders, namelijk... **Open *Fixed*
- 98 geen van deze **Fixed *Exclusive*

Q012 - Q012: Rangschikken ergernis

Multi coded

Not back | Min = 1 | Top of Mind = 8

Hieronder ziet u verschillende soorten zwerfafval. Stel dat u ziet dat iemand die op straat gooit; van welke soort zwerfafval stoort u dat het meest? En welke soort daarna?

Klik alle opties aan, op volgorde van grootste ergernis tot kleinste ergernis.

Rotated

- 1 Sigarettenpeuken
- 2 Kauwgom
- 3 Voedselresten (bananenschillen, klokhuizen, etc.)
- 4 Take-away/ afhaal eetverpakkingen (servetten, hamburgerbakjes, drinkbekers, (friet)bakjes)
- 5 Eet-verpakkingen voor consumptie onderweg (snoepwikkels, chipszakken, rookwarenverpakkingen, knijpverpakkingen etc.)
- 6 Drink-verpakkingen voor consumptie onderweg (blikjes, flesjes, drankenkartons)
- 7 Papier (kranten, reclaimedrukwerk, overig (papiertjes),
- 8 Overig (karton, grote verpakkingen, draagtassen, piepschuim, bloempotten, etc.)

Scripter notes: Use identical order of statements as in Q5

Q013 - iQ22:

Matrix

Not back | Number of rows: 7 | Number of columns: 5

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Zeer mee eens
Ik gooi wel eens iets op straat, terwijl ik weet dat het niet hoort	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwijder het zwerfafval in mijn nabije leefomgeving regelmatig	☐	☐	☐	☐	☐
Ik sta achter het uitdelen van hogere boetes voor het veroorzaken van zwerfafval	☐	☐	☐	☐	☐
Ik spreek mensen er op aan als ik zie dat ze zwerfafval veroorzaken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil meehelpen aan het schoonmaken en houden van mijn buurt	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn in mijn woonplaats voldoende faciliteiten om zwerfafval te voorkomen.	☐	☐	☐	☐	☐
Er wordt in mijn woonplaats voldoende ondernomen om zwerfafval te voorkomen.	☐	☐	☐	☐	☐

Q014 - iQ22b: Stellingen

Matrix

Not back | Number of rows: 8 | Number of columns: 5

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Rows: Random | Columns: Undefined

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Noch mee eens/ noch mee oneens	Mee eens	Zeer mee eens
Het schoonhouden van Nederland is vooral een taak van de overheid	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben zelf medeverantwoordelijk voor het schoonhouden van mijn eigen omgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Er zijn te weinig openbare prullenbakken in mijn omgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Ik maak buiten vaak een omweg om mijn afval in een prullenbak te gooien	☐	☐	☐	☐	☐
Ik probeer altijd mijn afval in een prullenbak te gooien	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het op straat gooien van afval asociaal	☐	☐	☐	☐	☐
Het heeft geen zin om mijn afval in een prullenbak te gooien als andere mensen afval toch op straat gooien	☐	☐	☐	☐	☐
Ik gooi mijn afval onderweg altijd op straat.	☐	☐	☐	☐	☐

Q017 - iQ23b:

Matrix

Not back | Number of rows: 5 | Number of columns: 4

Heeft u de laatste 3 maanden zelf iets gedaan aan het opruimen van zwerfafval?

Rows: Random | Columns: Normal

	Ja, meerdere keren	Ja, 1 keer	Nee, niet gedaan	Weet niet / geen mening
De stoep geveegd	☐	☐	☐	☐
De gemeente gebeld over zwerfafval	☐	☐	☐	☐
Mensen aangesproken op hun gedrag	☐	☐	☐	☐
Meegedaan met een schoonmaakactie in mijn buurt	☐	☐	☐	☐
Op een dag ten minste één stuk zwerfafval opgeraapt	☐	☐	☐	☐

Q015 - iQ23a:

Matrix

[Not back](#) | **Number of rows: 5** | **Number of columns: 4**

Hoe verhoudt zich dat tot de maanden daarvoor? De afgelopen 3 maanden heb ik in vergelijking met de maanden daarvoor...

[Rows: Random](#) | [Columns: Normal](#)

	Minder vaak	Evenveel	Vaker	Weet niet / geen mening
De stoep geveegd	☐	☐	☐	☐
De gemeente gebeld over zwerfafval	☐	☐	☐	☐
Mensen aangesproken op hun gedrag	☐	☐	☐	☐
Meegedaan met een schoonmaakactie in mijn buurt	☐	☐	☐	☐
Op een dag ten minste één stuk zwerfafval opgeraapt	☐	☐	☐	☐

Q016 - Q016: Woonsituatie

Single coded

[Not back](#)

Tot slot nog een vraag over uw woonsituatie: woont u binnen of buiten de bebouwde kom van uw gemeente?

[Random](#)

- 1 Binnen de bebouwde kom
- 2 Buiten de bebouwde kom
- 99 weet niet **Fixed *Exclusive*